

Belysning af barrierer og muligheder i forbindelse med Housing First og overgangen til egen bolig

23/8816 Åben Sag

Sagsgang

SB

Sagsfremstilling

16. december 2025 behandlede Voksen- og Plejeudvalget et notat, der belyser barrierer og mulige løsninger i forbindelse med Housing First-indsatsen og borgernes overgang fra forsorgshjem til egen bolig. Voksen- og Plejeudvalget besluttede at sende sagen videre til behandling og stillingtagen i Social- og Beskæftigelsesudvalget, som fremadrettet har ansvaret for bostøtteområdet og Housing First-indsatsen. På møde 7. april 2026 blev sagen udskudt til dette møde.

Social- og Beskæftigelsesudvalget skal drøfte de barrierer og løsningsmuligheder, som præsenteres i vedlagte notat "Barrierer og løsningsforslag i forhold til Housing First og borgernes overgang til egen bolig". Yderligere skal udvalget tage stilling til godkendelse af de fremsatte løsningsforslag.

Det bemærkes, at der er sammenhæng til sagen "Rådighedsbeløb i forlængelse af kontanthjælpsreformen og konsekvenser for borgere og bolig", som ligeledes behandles på dagens møde i Social- og Beskæftigelsesudvalget.

Baggrund

Notatet om barrierer og løsningsmuligheder er udarbejdet af forvaltningen på baggrund af en anmodning fra Voksen- og Plejeudvalget, som blev fremsat på udvalgets møde 21. oktober 2025. På dette møde blev udvalget orienteret om den nye politiske "Aftale vedrørende kapacitetsstyring og takstlofter på området for krisecentre og herberger samt udvidelse af refusionsordningen for Housing First". I forlængelse heraf anmodede Voksen- og Plejeudvalget om en nærmere belysning af kommunens muligheder for at finde boliger til borgere på forsorgshjem - særligt i lyset af den nye kontanthjælpsreform, som forventes at medføre, at flere borgere i målgruppen kan få vanskeligt ved at opfylde betingelserne for økonomisk støtte til indskud og etableringsudgifter.

Dette kan få betydelige konsekvenser for kommunens muligheder for at få borgere udsluset fra forsorgshjem og etableret i egen bolig, hvilket er en central forudsætning for en effektiv Housing First-indsats. Reglerne for refusion på hjemløseområdet indebærer desuden, at manglende udslusning inden for refusionsperioden medfører en væsentlig merudgift for kommunen.

Det bemærkes, at emnet tidligere har været drøftet på dialogmødet mellem Kommunalbestyrelsen og Dialogforum for Socialt Udsatte 7. oktober 2025.

Om formålet med Housing First

Formålet med Housing First-indsatsen er, at borgere i hjemløshed eller i risiko for hjemløshed hurtigt får adgang til en permanent bolig kombineret med en målrettet social støtte. Tilgangen bygger på, at en stabil boligsituation er en helt grundlæggende forudsætning for at kunne arbejde med borgerens øvrige sociale, psykiske og sundhedsmæssige problemstillinger.

Fra borgerens perspektiv giver en permanent bolig ro, stabilitet og et fast holdepunkt i tilværelsen, som gør det muligt at skabe struktur og deltage aktivt i de indsatser, der skal styrke borgerens selvhjulpenhed og muligheder for at leve sit liv på egne præmisser. Dermed understøtter tilgangen også de overordnede strategiske målsætninger på bostøtteområdet, som handler om, at borgerne skal være mest muligt i eget liv.

Centrale barrierer for udslusning fra forsorgshjem

Forvaltningens afdækning viser, at de væsentligste barrierer for, at borgere i målgruppen kan etableres i egen bolig, er følgende:

1. Krav til rådighedsbeløb

Norddjurs Kommune stiller i dag krav om et månedligt rådighedsbeløb som betingelse for at kunne modtage økonomisk hjælp til indskud (5.473 kr. pr. måned, gældende fra 1. januar 2023). Dette beløb har mange borgere i målgruppen vanskeligt ved at præstere.

Det vurderes, at fastsættelsen af rådighedsbeløb for den enkelte borger kan bero på en konkret og individuel vurdering.

Det bemærkes, at for målgruppen i Housing First vil et rådighedsbeløb på omkring 4.000 kr. pr. måned typisk være et realistisk niveau.

Det bemærkes, at Social- og Beskæftigelsesudvalget på nærværende møde i sagen ”Rådighedsbeløb i forlængelse af kontanthjælpsreformen og konsekvenser for borgere og bolig” tager stilling til, om der skal fastsættes et rådighedsbeløb og i bekræftende fald et forslag til niveau for rådighedsbeløb.

2. Krav om opsparing under ophold

Norddjurs Kommune stiller i dag krav om, at borgere sparer op til indskud under ophold på forsorgshjem. Hensigten er god, men i praksis ikke mulig for målgruppen at efterleve – dels på grund af den korte opholdsperiode, dels på grund af livslange udfordringer med uhensigtsmæssige økonomiske vaner, gæld og misbrugsproblematikker.

3. Manglende tidsmæssig sammenhæng

Der er ofte uoverensstemmelse mellem sagsbehandlingstiden for ansøgninger om indskudslån og enkeltydelser og de tidsfrister, som udlejere typisk stiller for underskrivelse af lejekontrakt.

4. Studie-/ungdomsboliger er ikke omfattet af kommunalt garanterede indskudslån.

Det er en udfordring, at mange boligforeningsboliger er dyre i forhold til målgruppens økonomiske formåen samt, at de billigste boligforeningsboliger ikke er omfattet af reglerne for kommunalt garanterede indskudslån. Det skyldes, at boligerne er opført eller taget i brug inden 1. april 1964, som er skæringsdatoen for kommunalt garanteret indskudslån jf. boligstøtte-loven.

For at sikre et tilstrækkeligt udbud af billige boliger til målgruppen er der i Norddjurs Kommune indgået aftale om, at borgere kan anvises til studie- og ungdomsboliger, som ikke benyttes af studerende. På nuværende tidspunkt giver Norddjurs Kommune dog afslag på indskud til denne type bolig, da den ikke vurderes at udgøre en boligmæssig forbedring for borgerne. Begrundelsen er, at en ungdomsbolig anses som en midlertidig boligform på samme måde som et ophold på forsorgshjem.

Anbefalinger til at understøtte indsatsen fremadrettet

På baggrund af afdækningen gives følgende anbefalinger til at understøtte indsatsen fremadrettet:

1. Udvalget tager stilling til, om det fastsatte rådighedsbeløb skal afskaffes, og – såfremt udvalget beslutter at fastholde et rådighedsbeløb – der fastsættes et niveau på omkring 4.000 kr. som en hensigtsmæssig balance mellem borgerens mulighed for at få enkelttydelser og at fastholde en bolig.
2. Der kan gøres undtagelser til kravet om opsparing ud fra en konkret og individuel vurdering. Det skal indgå i vurderingen, om borgeren vil være i stand til at betale huslejen på sit aktuelle indkomstniveau.
3. Der indgås samarbejdsaftale mellem Social- og Ydelsesområdet om udarbejdelse af forhåndsberegninger eller forhåndsgodkendelser for borgere i målgruppen, så rådgiverne i myndighedsafdelingen på forhånd har kendskab til den økonomiske ramme, de kan navigere indenfor, og har mandat til at godkende indskudslån, når der er en egnet bolig.
4. Der gives mulighed for at yde indskud til indflytning i ledige studie-/ungdomsboliger for at sikre tilstrækkeligt udbud af billige boliger til målgruppen.

Forvaltningen er i dialog med lokale genbrugsforretninger om at etablere samarbejdsaftaler, der skal sikre levering af startpakker med nødvendigt indbo til målgruppen. På den baggrund vurderes den tidligere anbefaling om enten at indgå sådanne aftaler eller at yde enkelttydelser til indkøb af indbo ikke længere relevant. I stedet anbefales det, at Norddjurs Kommune følger udviklingen for at vurdere, om de kommende aftaler i tilstrækkeligt omfang dækker målgruppens behov.

Sammenhæng til andre politikker/strategier og fagområder

Sagen har sammenhæng til Hjemløshedsreformen fra 2023 og til ”Aftale vedr. kapacitetsstyring og takstlofter på området for krisecentre og herberger samt udvidelse af refusionsordning for Housing First”. Foruden en udvidelse af refusionsreglerne for indsatser efter Housing First-tilgangen indeholder aftalen også bestemmelser om nye takstlofter for ophold på forsorgshjem og krisecentre samt krav om revisorpåtegning af takstberegninger. Aftalen bygger videre på elementer fra økonomiaftalen for 2024 mellem KL og regeringen, hvor der blev lagt op til bedre styring af udgifterne på socialområdet – særligt på herbergsområdet.

En ny styringsmodel på herbergsområdet var også en central del af ekspertudvalgets (Tranæs-udvalgets) anbefalinger til en bæredygtig faglig og økonomisk udvikling på socialområdet.

Det bemærkes, at ”Aftale vedrørende kapacitetsstyring og takstlofter på området for krisecentre og herberger samt udvidelse af refusionsordningen for Housing First” hører til blandt de politiske aftaler, som regeringen ikke nåede at fremsætte som lovforslag i Folketinget før det nyligt udskrevne folketingsvalg. Det er derfor på nuværende tidspunkt usikkert, om aftalen vil blive videreført af en kommende regering efter valget.

Økonomiske konsekvenser

I dag får kommunerne 50 procents statsrefusion for udgifter til bostøtte efter Housing First-tilgangen (SEL § 85 a) i op til to år efter, at en borger er flyttet fra forsorgshjem i egen bolig. Dette gælder, når afgørelsen om bostøtte er truffet, inden borgeren udskrives fra forsorgshjemmet. Med den nye politiske aftale fra september 2025 udvides ordningen, så refusionen også omfatter bostøtte efter Housing First-tilgangen til borgere i alle typer hjemløshed – herunder borgere, der ikke har haft ophold på forsorgshjem forud for indsatsen. Derudover kan der opnås refusion for midlertidige botilbud efter §107 i op til seks måneder.

I dag er refusionsperioden for ophold på forsorgshjem (§110) på 120 dage pr. løbende år. Efter denne periode ophører statsrefusionen, og kommunen skal selv dække udgifterne til borgers ophold. Med den politiske aftale fra september 2025 er den nuværende refusionsperiode på 120 dage blevet forlænget i yderligere 2 år for at sikre den nødvendige tid til omlægningen af indsatsen mod hjemløshed i kommunerne (1. april 2028). Herefter reduceres refusionsperioden som planlagt til 90 dage.

Aktuelt har seks borgere fra Norddjurs Kommune ophold på et forsorgshjem. Varigheden og udgiften for opholdene varierer. Et ophold på et forsorgshjem koster i gennemsnit 2.130 kr. pr. døgn, og borgerne har i gennemsnit opholdt sig på forsorgshjem i 165 døgn. Det betyder, at Norddjurs Kommune ikke modtager refusion for cirka 45 af disse dage. Når refusionsperioden om 2 år sænkes til 90 dage, vil antallet af ikke-refusionsberettigede dage stige til 75, medmindre det lykkes at udsluse borgerne hurtigere til egen bolig.

Af nedenstående skema fremgår Norddjurs Kommunes udgifter til borgernes ophold på forsorgshjem og bostøtte efter Housing First i 2024 og 2025:

Udgifter vedr. forsorgshjem og Housing First (mio. kr.)	2024	2025	Bemærkninger
Udgifter vedr. § 110 forsorgshjem	4,78	5,092	
Refusion vedr. § 110 forsorgshjem	-2,59	-1,551	
Berigtigelser vedr. refusion med 50 pct. refusion		-0,210	
Borgernes betaling (SEL § 163 stk. 2-3)	-0,30	-0,008	
Udgifter til Housing First- indsatser (§ 85 a)	0,09	0,264	
Refusion af udgifter vedr. Housing First-indsatser (§ 85 a)	-0,047	0,000	Uden for servicerammen uden overførsel
Refusion af udgifter vedr. Housing First-indsatser (§ 107)		-0,261	Uden for servicerammen uden overførsel
Refusion af udgifter vedr. Housing First-indsatser Berigtigelser		0,023	Uden for servicerammen uden overførsel
Samlet resultat	1,94	3,349	

Lovgrundlag

Lov om Social Service §§ 85 a og 110.

Indstilling

Direktøren for Sundhed, Læring og Trivsel indstiller, at

1. de identificerede barrierer og løsningsforslag drøftes
2. det godkendes, at der, under hensyntagen til en borgers evne til at vedligeholde huslejebetalingen på sit aktuelle indkomstniveau:
 - a) fastsættes et rådighedsbeløb for den enkelte borger ud fra en konkret og individuel vurdering; alternativt at der fastsættes et rådighedsbeløb på omkring 4.000 kr.
 - b) kan gøres undtagelser til kravet om opsparing for tildeling af enkeltydelse ud fra en konkret og individuel vurdering
3. det godkendes, at der udarbejdes forhåndsberegninger eller forhåndsgodkendelser for borgere i målgruppen for Housing First, så rådgiverne i myndighedsafdelingen på forhånd har kendskab

til den økonomiske ramme, de skal navigere indenfor, og har mandat til at godkende indskudslån, når der er en egnet bolig

4. det godkendes, at der gives mulighed for at yde indskud til indflytning i studie-/ungdomsboliger, som ikke lejes ud til studerende.

Beslutning i Social- og Beskæftigelsesudvalget den 11-05-2026

Ad. 1. Drøftet.

Ad. 2.

- a. Der fastsættes ikke et rådighedsbeløb jf. beslutning 2 i sag 4 ”Rådighedsbeløb i forlængelse af kontanthjælpsreformen og konsekvenser for borgere og bolig” på nærværende dagsorden.
- b. Godkendt. Denne formulering føjes til de 7 hovedkriterier i sag 4 på nærværende dagsorden.

Ad. 3. Godkendt.

Ad. 4. Godkendt.

Afbud:

Diana Therese Mikkelsen (Æ)

Thomas Rasmussen (Løsgænger)

Bilag:

- 1 - Åben Notat_Barrierer og løsningsforslag i forhold til Housing (25147/26) (H)
3888446 First og borgernes overgang til egen bolig